

ogsaa købstadmæssig Bebyggelse i Landkommunerne, og i disse har man ikke en saadan Kontrol eller Garanti. Jeg synes nu, at naar Staten laaner sine Penge ud til en Landkommune med købstadmæssig Bebyggelse til Opførelse af Boliger, skal disse Boliger dog være nogenlunde anstændige efter vor Tids Forhold, og jeg er bange for, at enkelte Steder, hvor man har Sogneraad, som er smaatskaarne i deres Syn paa Forholdene, kan man bygge Huse, der i alt for høj Grad vil minde om de gamle Fattighuse, som man har ude paa Landet. Ja, jeg ved endogsaa Kommuner, som i de sidste 10 Aar har opført saadanne Huse, og de er sandelig ikke Huse til Menneskeboliger; som Regel bliver de lagt langt ud paa Marken ved afsides Veje, og da det i mange Tilfælde er gamle Mennesker, der skal opholde sig i disse Huse, har de vanskeligt ved f. Eks i Tider som de nuværende at komme ind til Købmanden og hente de Varer, de skal bruge, og det er meget besværligt for Smaafolk paa Landet at faa saadanne Varer i vor Tid, hvor det endogsaa er vanskeligt at faa Mælk ude paa Landet. Jeg synes, der ogsaa burde tages noget Hensyn hertil. Jeg tror, det ikke vilde skade, om den højtærede Indenrigsminister havde sin Opmærksomhed henvendt paa en forbedret Kontrol med de allerede eksisterende Fattighuse, som jo i mange Tilfælde tjener som et Slags Husvildehjem for Folk paa Landet. Og det er egentlig ikke blot Fattiglemmer, der bor i disse Huse, men det er ogsaa Folk, der tidligere har modtaget Fattighjælp, men nu klarer sig selv; men saa hjælper Kommunen dem, kan man sige, paa en Maade ved at give dem en billig Lejlighed i et Fattighus. Disse Fattighuse bliver ganske vist tilset af Kredslægerne ude paa Landet, men det er et Tilsyn, som til Dato har været saare mangelfuldt, og vi har her i Landet en hel Række Fattighuse, med Hensyn til hvilke det er en Skam og Skændsel for de paagældende Kommuner, at de eksisterer i vore Dage. Jeg vil derfor meget henstille til den højtærede Finansminister, om han ikke kunde stille et Ændringsforslag til Lovforslaget, saaledes at Opførelsen af saadanne Huse i Landsbyer med købstadmæssig Bebyggelse skal godkendes af Finansministeriet, før Laanene bliver givet, saaledes at man fik Sikkerhed for, at det blev ordentlige Boliger, som kan indeholde værdige Opholdsrum for Mennesker.

Moesgaard-Kjeldsen: Det er alle bekendt, hvorledes Bolignøden er til Stede overalt i vort Samfund, saavel paa Landet og de mindre Provinsbyer som i de større Byer. Det er derfor meget betimeligt, at et saadant Lovforslag kommer frem, og det hilses jo ogsaa med Glæde fra alle Sider. Ude paa Landet er Forholdene imidlertid ret uheldige, og der vil man jo kun ved en mild Fortolkning kunne komme med her; hvis man bygger Huse som dem af den sidste ærede Taler omtalte, vil man kun ved en mild Fortolkning af Begrebet bymæssig Bebyggelse kunne komme i Betragtning. Jeg haaber, det vil ske saaledes, at man saa vidt muligt ogsaa vil tage Hensyn til de Huse, som maatte blive opført ude paa Landet. I øvrigt er det jo Hensigten ude paa Landet at henvise Folk, der lider under Bolignøden, til at søge at skaffe sig Adkomst til Oprettelse af Statshusmandsbrug; men selv om man kan komme i Betragtning efter den derom gældende Lovs Bestemmelser, vil det være sin egen Sag at sætte ret store Penge i Byggematerialier, Besætning og Inventar, og hvad der nu hører med til et mindre Statshusmandsbrug. Jeg kunde tænke mig, at der var en Del Mennesker, som vilde foretrække i Øjeblikket at betjene sig af en enkelt mindre Bolig fremfor at oprette Brug. I saa Fald vil jeg haabe, at ogsaa de vil kunne komme i Betragtning.

Jeg ved ikke, hvorledes det skal være muligt at bringe Overensstemmelse mellem § 3 og § 1. Jeg haaber, det skal lykkes. Jeg skal nævne et Eksempel paa, hvorledes vi har baaret os ad nede i Rødby. Der lider vi ogsaa under Bolignød, uagtet det jo er en meget lille By, en By, om hvilken det hedder i en ældre Beskrivelse: „den blandt Købstæderne mest uanselige By i Landet“. Der har vi dog i det sidste Aars Tid oprettet et halvt Hundrede Boliger og er i Begreb med at oprette et lignende Antal, men det er Boliger, som koster 7—8,000 Kr. pr. Familie, og vi bygger enkelte Dobbeltuse, som kommer op paa 12—13,000 for to Familier. Jeg ved ikke, om det er muligt at forene det at yde Laan til disse Huse med, hvad der forlanges i § 1: at det skal være Boliger væsentlig til Brug for den ubemidlede Befolkning; thi man vil jo neppe kunne sige, at det er den ubemidlede Befolkning, der skal bo i Boliger til en 7—8,000 Kr. Det er en Byggeforening, eller, rettere sagt, det er Skibsværftet, der har paataget sig Opførelsen, og vi maa derfor regne med